

กลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยวบนฐานทรัพยากรชุมชน
ตำบลกระแซง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

Tourism Development Strategies Based on Community Resources in Krachaeng
Subdistrict, Bang Sai District, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province

กานต์มณี ไวยครุฑ (Kanmanee Waiyakrud)¹

ธีรพงษ์ น้อยบุญญะ (Teerapong Noiboonya)²

พัชรารณ จันทรมาฏ (Patcharaporn Jantarakast)³

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยวบนฐานทรัพยากรชุมชน ตำบลกระแซง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษากลยุทธ์พัฒนาการท่องเที่ยวบนฐานทรัพยากรชุมชน ตำบลกระแซง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2) เพื่อเสนอแนวทางการนำกลยุทธ์พัฒนาการท่องเที่ยวบนฐานทรัพยากรชุมชน ตำบลกระแซง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยาไปใช้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลกลุ่มประกอบด้วยได้แก่ ผู้นำชุมชน จำนวน 4 คน ตัวแทนองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 1 คน ตัวแทนเกษตรอำเภอบางไทร จำนวน 1 คน ตัวแทนพัฒนาชุมชน จำนวน 1 คน ประชาชนจำนวน 3 คน ผู้ประกอบการจำนวน 2 คน และนักวิชาการจำนวน 3 คน รวมจำนวน 15 คน โดยกระบวนการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ผลการศึกษา พบว่า กลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยวบนฐานทรัพยากรชุมชน ตำบลกระแซง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จากการทำ SWOT Matrix สามารถสรุปกลยุทธ์ที่จะนำไปพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนตำบลกระแซง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 7 กลยุทธ์ ดังนี้ กลยุทธ์เชิงรุก 1) จัดตั้งฐานเรียนรู้และศูนย์เรียนรู้ภูมิปัญญาชุมชน 2) ส่งเสริมให้ผลิตภัณฑ์ชุมชนได้รับรองมาตรฐานจากหน่วยงานภาครัฐ 3) ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวชุมชนและประชาสัมพันธ์ของดีชุมชนกระแซง กลยุทธ์แก้ไข 1) จัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านการท่องเที่ยว 2) ฝึกอบรมความรู้ด้านการจัดการท่องเที่ยวในชุมชนและอบรมนักสื่อความหมายในชุมชน กลยุทธ์เชิงป้องกัน สร้างเครือข่ายทั้งภาครัฐและภาคเอกชน กลยุทธ์เชิงรับ จัดทำแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนและผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะเพิ่ม 2 กลยุทธ์ คือ การฝึกให้ชุมชนเขียนขอทุนสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆทั้งภาครัฐและเอกชน และการคัดกรองนักท่องเที่ยวเพื่อป้องกันโรคระบาด Covid2019 หลังจากนั้นจึงนำเสนอชุมชน

คำสำคัญ : กลยุทธ์ การพัฒนาการท่องเที่ยว บนฐานทรัพยากรชุมชน ตำบลกระแซง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาศึกษาทั่วไป งานวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

E-mail : kanmanee@vru.ac.th

² อาจารย์ สาขาวิชาศึกษาทั่วไป งานวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

E-mail : Teerapong@vru.ac.th

³ อาจารย์ สาขาการจัดการบริการและการโรงแรม วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์

ในพระบรมราชูปถัมภ์ E-mail : patcharaporn.jan@vru.ac.th

Abstract

The study is entitled as Tourism Development Strategies Based on Community Resources in Krachaeng Subdistrict, Bang Sai District, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province. The objectives of this study are as follows: 1) to create tourism development strategies based on community resources in Krachaeng Sub-District, Bang Sai District, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province, and 2) to propose a guideline to implement strategies in Krachaeng Sub-District, Bang Sai District, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province. This study is a qualitative research which conducted with 15 people: 4 community leaders, 1 representative sub-district administration organization, 1 Bang Sai district agricultural representative, 1 community development representative, 3 people representative, 2 entrepreneurs and 3 academics by the method of the Workshop. The results found that tourism development strategies based on community resources, Krachaeng Sub-District, Bang Sai District, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province from SWOT Matrix were able to summarize the strategies that it will be used to develop tourism in Krachaeng Sub-District, Bang Sai District, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province with 7 strategies as follows. First, The Proactive Strategy that consists of 3 strategies: 1) Establishing a learning base and a learning center for community wisdom, 2) Promoting community products to be certified by government agencies, and 3) Publicize community tourism and the Krachaeng community. Second, The Revision Strategy that consists of 2 strategies: 1) Establishing a community enterprise in tourism, and 2) Training in community tourism management knowledge and training of communicators in the community. Next 2 strategies are, Defense strategy: to build networks in both the public and private sectors, and Passive strategies: to formulate a community-based tourism development plan. In addition, the experts suggested two additional strategies: 1) training the community to write for funding from various agencies; both public and private, and 2) screening tourists to prevent epidemic COVID-19. Then all data will be presented to the community.

Keyword: Strategies, Tourism Development, On Community Resources, Krachaeng Subdistrict Bang Sai District, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province

วันที่รับบทความ : 15 มีนาคม 2564

วันที่แก้ไขบทความ : 18 พฤษภาคม 2564

วันที่ตอบรับการตีพิมพ์บทความ : 1 มิถุนายน 2564

1. บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของงานวิจัย

การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นฐานสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศให้เกิดความเข้มแข็งและยั่งยืนเพราะการท่องเที่ยวของประเทศไทยยังคงต้องอาศัยฐานทรัพยากรต่างๆ ของชุมชนในการขับเคลื่อนเป็นหลัก ดังนั้นจะเห็นได้จากแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติฉบับที่ 2 ภายใต้วิสัยทัศน์ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพชั้นนำของโลกที่เติบโตอย่างมีคุณภาพบนพื้นฐานความเป็นไทยเพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและการกระจายรายได้สู่ประชาชนทุกภาคส่วนอย่างยั่งยืนรวมถึงการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกระแสหลักสู่การท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อให้เกิดการกระจายรายได้ทุกภาคส่วน (สุเทพ เกื้อสังข์ และคณะ 2559) ดังนั้น การเตรียมความพร้อมเพื่อให้ชุมชนมีแนวทางในการจัดการท่องเที่ยวจากฐานทรัพยากรที่มีอย่างมีอัตลักษณ์ และเกิดความภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ของชุมชนตนเอง จนนำไปสู่การเกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจแก่ชุมชน จึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างมาก

จากการลงสำรวจพื้นที่ของผู้วิจัย ตำบลกระแซง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นตำบลหนึ่งที่ชุมชนมีความต้องการที่จะพัฒนาให้เป็นชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวิถีชุมชน เนื่องจากชุมชนเป็นชุมชนเกษตรกรรมและมีภูมิปัญญาต่างๆ เช่น การทำนา การทำปุ๋ยชีวภาพ การปลูกเมล่อน การปลูกหม่อนเบอรี่ งานจักสานทุกประเภท การทำขนมไทย กระจาสารททองหยิบ ทองหยอด ฝอยทอง การเลี้ยงปลาสวยงาม นอกจากนั้นแล้วชุมชนมีลักษณะทางภูมิศาสตร์ที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตชุมชนเนื่องจากชุมชนมีเส้นทางเดินทางที่สะดวก และติดแม่น้ำน้อย มีคลองน้ำในหมู่บ้าน ทัศนียภาพภายในหมู่บ้านร่มรื่น และมีสมาชิกในชุมชนหลายหลังคาเรือนพยายามที่จะพัฒนาบ้านของตนเองให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว นอกจากนั้นแล้วในอดีตเคยมีหน่วยงานภาครัฐมาให้การสนับสนุน เช่น

โครงการนวัตวิถี แต่ไม่สามารถพัฒนาให้มีความยั่งยืนได้ เป็นเพราะสมาชิกในชุมชนยังไม่เข้าใจกับการจัดการการท่องเที่ยวและไม่มีกำหนดกลยุทธ์หรือมีการวิเคราะห์ชุมชนร่วมกัน จึงส่งผลให้ชุมชนไม่เข้าใจและไม่สามารถพัฒนาต่อไปได้ ดังนั้นการท่องเที่ยวโดยชุมชนจึงควรต้องมีการวิเคราะห์และนำองค์ความรู้ต่างๆ เข้ามาใช้ในการบริหารจัดการเพื่อให้ชุมชนสามารถจัดการท่องเที่ยวได้อย่างยั่งยืน

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจได้ศึกษากลยุทธ์การจัดการท่องเที่ยวบนฐานทรัพยากรชุมชนตำบลกระแซง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยทำการศึกษาในกลุ่มชุมชนท่องเที่ยวที่มีการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตซึ่งถือว่าเป็นชุมชนที่เคยมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สามารถสัมผัสวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่นอย่างแท้จริง ผู้วิจัยหวังว่ากลยุทธ์การจัดการท่องเที่ยวบนฐานทรัพยากรชุมชนในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์กับชุมชนเพื่อการพึ่งพาตนเองและความยั่งยืนในอนาคต

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษากลยุทธ์พัฒนาการท่องเที่ยวบนฐานทรัพยากรชุมชน ตำบลกระแซง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1.2.2 เพื่อเสนอแนวทางการนำกลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยวบนฐานทรัพยากรชุมชนตำบลกระแซง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยาไปใช้

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

1.3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

1) ศึกษากลยุทธ์พัฒนาการท่องเที่ยวบนฐานทรัพยากรชุมชน ตำบลกระแซง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2) เสนอแนวทางการนำกลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยวบนฐานทรัพยากรชุมชน ตำบลกระแซง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยาไปใช้

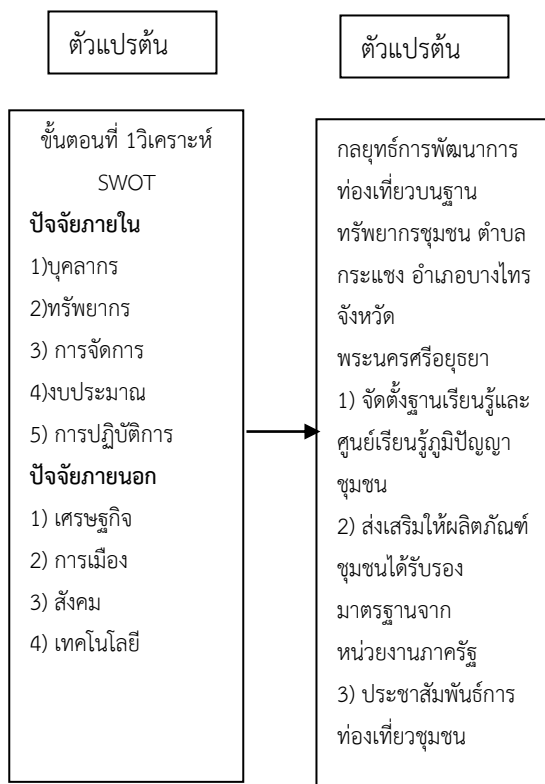
3) ขอบเขตด้านกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

3.1) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ ประกอบด้วยได้แก่ ผู้นำชุมชน จำนวน 4 คน ตัวแทนองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 1 คน ตัวแทนเกษตรอำเภอบางไทร จำนวน 1 คน ตัวแทนพัฒนาชุมชน จำนวน 1 คน ประชาชนจำนวน 3 คน ผู้ประกอบการจำนวน 2 คน และนักวิชาการจำนวน 3 คน รวมจำนวน 15 คน โดยกระบวนการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop)

3.2) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน โดยกระบวนการประเมินกลยุทธ์

1.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวความคิดในการวิจัยนำกระบวนการการวิเคราะห์ SWOT Analysis มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น โดยนำหลักการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกของ Wheelen and Hunger (2008, p. 12); Pearce and Robinson (2009, p. 94) และ ซึ่งสามารถจำแนกประเด็นในการวิเคราะห์ได้ 4 ด้าน คือ 1) ด้านเศรษฐกิจ 2) การเมืองกฎหมาย 3) สังคมและวัฒนธรรม 4) เทคโนโลยี และหลักวิเคราะห์ปัจจัยภายใน PRIMO – F ของ เอกชัย บุญยาธิษฐาน (2553, หน้า 79 -81) และ 7 – S ซึ่งสามารถจำแนกประเด็นในการวิเคราะห์ได้ 5 ด้าน 1) บุคลากร 2) ทรัพยากร 3) การจัดการ และ 4) งบประมาณและ 5)การปฏิบัติการ หลังจากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มากำหนดกลยุทธ์ โดยจัดทำในรูปแบบ SWOT Matrix สามารถกำหนดกลยุทธ์ได้ 4 ทางเลือก ประกอบด้วย กลยุทธ์เชิงรุก กลยุทธ์เชิงแก้ไข กลยุทธ์เชิงป้องกันและกลยุทธ์เชิงรับ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยวบนฐานทรัพยากรชุมชน ตำบลกระแซง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” รูปแบบการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งมีวิธีการดำเนินการวิจัยจำแนกตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 เป็นการนำข้อมูลพื้นฐานของชุมชนมาใช้ในการวิเคราะห์ SWOT Analysis และจัดทำ SWOT Matrix เพื่อสร้างกลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยวบนฐานทรัพยากรชุมชน ให้เป็น โดยวิธีการ ประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop)

ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย ได้แก่ ผู้นำชุมชน จำนวน 4 คน ตัวแทนองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 1 คน ตัวแทนเกษตรอำเภอบางไทร จำนวน 1 คน ตัวแทนพัฒนาชุมชน จำนวน 1 คน ประชาชนจำนวน 3 คน

ผู้ประกอบการจำนวน 2 คน และนักวิชาการจำนวน 3 คน รวมจำนวน 15 คน

ใช้เครื่องมือการประชุมเชิงปฏิบัติ (Workshop)

1) ดำเนินการวิเคราะห์ SWOT Analysis 2) ผู้เข้าประชุม นำผลที่ได้มาจัดทำ SWOT Analysis มาจัดทำเป็น SWOT Matrix และสร้างกลยุทธ์ และ 3) คณะผู้วิจัยนำผลการประชุมเชิงปฏิบัติการมาสรุปผล

การวิเคราะห์ โดยใช้ตาราง SWOT Analysis รวบรวมประเด็นสำคัญของข้อมูลจากผู้ร่วมสนทนาได้นำเสนอ จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส อุปสรรค หลังจากนั้น ผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการทำ SWOT Matrix ด้วยวิธีการพรรณนา

ขั้นตอนที่ 2 เป็นการนำกลยุทธ์ที่ได้ ในขั้นตอนที่ 1 เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ รวมจำนวน 5 คน ประเมินกลยุทธ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. โดยติดต่อประสานงานกับผู้ทรงคุณวุฒิ
2. นำกลยุทธ์ที่ได้เสนอผู้ทรงคุณวุฒิประเมิน

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำข้อมูลที่ปรับแก้จากผู้ทรงคุณวุฒิและข้อเสนอแนะมา

บรรยายเชิงพรรณนาและนำผลของการวิจัยส่งมอบให้กับชุมชน

3. สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยวบนฐานทรัพยากรชุมชน ตำบลกระแซง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 สร้างกลยุทธ์พัฒนาการท่องเที่ยวบนฐานทรัพยากรชุมชน ตำบลกระแซง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัย พบว่า ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ SWOT Analysis ด้านการท่องเที่ยวของชุมชน ตำบลกระแซง อำเภอบางไทร จังหวัด

พระนครศรีอยุธยา ในด้านจุดแข็ง พบว่า 1) ชุมชนมีภูมิปัญญาด้านอาชีพเกษตรกร 2) ชุมชนมีภูมิปัญญาด้านการทำขนมไทย อาหารไทย 3) ชุมชนมีภูมิปัญญาด้านการจักสาน 4) ชุมชนมีโฮมสเตย์ในชุมชน 5) ชุมชนมีความสามัคคี 6) ชุมชนมีผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรเช่นข้าวกล้วย ในด้านจุดอ่อน พบว่า 1) ชุมชนไม่มีการรวมตัวกันในการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชน 2) ชุมชนขาดความรู้ในการจัดการการท่องเที่ยวในชุมชน 3) ชุมชนไม่มีนักท่องเที่ยวในชุมชน 4) ชุมชนไม่มีเงินทุนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ในด้านอุปสรรค พบว่า 1) ขาดการประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานภาครัฐ 2) ขาดการส่งเสริมอย่างต่อเนื่องจากหน่วยงานภาครัฐ 3) ภาวะโรคระบาด Covid2019 4) ชุมชนไม่มีภาคีเครือข่าย ในด้านโอกาส พบว่า 1) ชุมชนมีภูมิศาสตร์ที่สวยงามติดแม่น้ำน้อย และมีแหล่งน้ำตลอดทั้งปี 2) การคมนาคมสะดวกสบาย 3) อยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงหลักของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 4) ได้รับการส่งเสริมการท่องเที่ยวจากหน่วยงานสลาภกีนแบ่งรัฐบาล

ขั้นตอนที่ 2 พบว่า หลังจากนั้นผู้ร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการนำข้อมูลร่วมกันวิเคราะห์ SWOT Analysis มาทำการวิเคราะห์ SWOT Matrix เพื่อสร้างกลยุทธ์ในลำดับต่อไปและผลของการจัดทำ SWOT Matrix สรุปได้ดังนี้ ดังภาพที่ 1

ตารางที่ 1 ภาพ SWOT Matrix ตำบลกระแซง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก	จุดแข็งขององค์กร (S) S1 ชุมชนมีภูมิปัญญาด้านอาชีพเกษตรกร S2 ชุมชนมีภูมิปัญญาด้านการทำขนมไทยอาหารไทย S3 ชุมชนมีภูมิปัญญาด้านการจักสาน S4 ชุมชนมีโฮมสเตย์ในชุมชน S5 ชุมชนมีความสามัคคี S6 ชุมชนมีผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรเช่น ข้าว กล้วย	จุดอ่อน (W) W1 ชุมชนไม่มีการรวมตัวกันในการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชน W2 ชุมชนขาดความรู้ในการจัดการการท่องเที่ยวในชุมชน W3 ชุมชนไม่มีนักสื่อความหมายในชุมชน W4 ชุมชนไม่มีเงินทุนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว W5 ไม่มีแผนในการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน
โอกาสขององค์กร (O) O1 ชุมชนมีภูมิศาสตร์ที่สวยงามติดแม่น้ำน้อย และมีแหล่งน้ำตลอดทั้งปี O2 การคมนาคมสะดวกสบาย O3 อยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงหลักของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา O4 ได้รับการส่งเสริมการท่องเที่ยวจากหน่วยงานสลากกินแบ่งรัฐบาลและหน่วยงานรัฐบาล	กลยุทธ์เชิงรุก SO S1,S2,S3,S4,S5,S6 O4 -จัดตั้งเป็นฐานเรียนรู้และศูนย์เรียนรู้ภูมิปัญญาชุมชน -ส่งเสริมให้ผลิตภัณฑ์ชุมชนได้รับรองมาตรฐานจากหน่วยงานภาครัฐ S1,S2,S3,S4,S5,S6 O1,O2,O3,O4 -ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวชุมชนและประชาสัมพันธ์ของดีบ้านกระแซง	กลยุทธ์เชิงแก้ไข WO W1O4 - จัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านการท่องเที่ยว W2W3 O4 - ฝึกอบรมความรู้ด้านการจัดการท่องเที่ยวในชุมชนและอบรมนักสื่อความหมายในชุมชน
ข้อจำกัดขององค์กร (T) T1 ขาดการประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานภาครัฐ T2 ภาวะโรคระบาด Covid2019 T3 ชุมชนไม่มีภาคีเครือข่าย	กลยุทธ์เชิงป้องกัน ST S1 S2 S3 S4 S5 S6 T1 T3 -สร้างเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชน	กลยุทธ์เชิงรับ WT W5 T1 T2 T3 -จัดทำแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน

จากตาราง SWOT Matrix สามารถสรุปกลยุทธ์ที่จะนำไปพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนตำบลกระแซง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้จำนวน 7 กลยุทธ์ด้วยกัน ดังนี้ กลยุทธ์เชิงรุก 1) จัดตั้งฐานเรียนรู้และศูนย์เรียนรู้ภูมิปัญญาชุมชน 2) ส่งเสริมให้ผลิตภัณฑ์ชุมชนได้รับรองมาตรฐานจากหน่วยงานภาครัฐ 3) ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวชุมชนและประชาสัมพันธ์ของดีชุมชนกระแซง กลยุทธ์แก้ไข 1) จัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านการท่องเที่ยว 2) ฝึกอบรมความรู้

ด้านการจัดการท่องเที่ยวในชุมชนและอบรมนักสื่อความหมายในชุมชน กลยุทธ์เชิงป้องกัน 1) สร้างเครือข่ายทั้งภาครัฐและภาคเอกชน กลยุทธ์เชิงรับ

1) จัดทำแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน สำหรับข้อมูลในขั้นตอนที่ 3 เป็นการนำกลยุทธ์ที่ได้ ในขั้นตอนที่ 2 เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ รวมจำนวน 5 คน ประเมินและแนะนำก่อนเสนอชุมชน ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมิน กลยุทธ์ก่อนนำไปใช้ในการปฏิบัติ นั้นจาก

จำนวน 7 กลยุทธ์ ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติได้จำนวน 7 กลยุทธ์ และแนะนำเพิ่มเติมจำนวน 2 กลยุทธ์ คือ การฝึกให้ชุมชนเขียนขอทุนสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆทั้งภาครัฐและเอกชน และการคัดกรองนักท่องเที่ยวเพื่อป้องกันโรคระบาด Covid 2019 หลังจากปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วจึงนำมาเสนอชุมชน

สรุปกลยุทธ์ที่ชุมชนตำบลกระแซง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้มีด้วยกัน 1) จัดตั้งฐานเรียนรู้และศูนย์เรียนรู้ภูมิปัญญาชุมชน 2) ส่งเสริมให้ผลิตภัณฑ์ชุมชนได้รับรองมาตรฐานจากหน่วยงานภาครัฐ 3) ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวชุมชนและประชาสัมพันธ์ของดีชุมชนกระแซง 4) จัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านการท่องเที่ยว 5) ฝึกอบรมความรู้ด้านการจัดการท่องเที่ยวในชุมชนและอบรมนักสื่อความหมายในชุมชน 6) สร้างเครือข่ายทั้งภาครัฐและภาคเอกชน 7) จัดทำแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน 8) การฝึกให้ชุมชนเขียนขอทุนสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆทั้งภาครัฐและเอกชน และ 9) การคัดกรองนักท่องเที่ยวเพื่อป้องกันโรคระบาด Covid 2019

4. อภิปรายผล

ผลการวิจัย เรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยวบนฐานทรัพยากรชุมชน ตำบลกระแซง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1) เพื่อสร้างกลยุทธ์พัฒนาการท่องเที่ยวบนฐานทรัพยากรชุมชน ตำบลกระแซง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการศึกษาพบว่า การวิเคราะห์ SWOT Analysis ด้านการท่องเที่ยวของชุมชนตำบลกระแซง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในด้านจุดแข็ง พบว่า 1) ชุมชนมีภูมิปัญญาด้านอาชีพเกษตรกรรม 2) ชุมชนมีภูมิปัญญาด้านการทำขนมไทย อาหารไทย 3) ชุมชนมีภูมิ

ปัญญาด้านการจักสาน 4) ชุมชนมีโฮมสเตย์ในชุมชน 5) ชุมชนมีความสามัคคี 6) ชุมชนมีผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรเช่นข้าว กล้วย ในด้านจุดอ่อน พบว่า 1) ชุมชนไม่มีการรวมตัวกันในการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชน 2) ชุมชนขาดความรู้ในการจัดการการท่องเที่ยวในชุมชน 3) ชุมชนไม่มีนักสื่อความหมายในชุมชน 4) ชุมชนไม่มีเงินทุนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ในด้านอุปสรรค พบว่า 1) ขาดการประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานภาครัฐ 2) ขาดการส่งเสริมอย่างต่อเนื่องจากหน่วยงานภาครัฐ 3) ภาวะโรคระบาด Covid2019 4) ชุมชนไม่มีภาคีเครือข่าย ในด้านโอกาส พบว่า 1) ชุมชนมีภูมิศาสตร์ที่สวยงามติดแม่น้ำน้อย และมีแหล่งน้ำตลอดทั้งปี 2) การคมนาคมสะดวกสบาย 3) อยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงหลักของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 4) ได้รับการส่งเสริมการท่องเที่ยวจากหน่วยงานสลากกินแบ่งรัฐบาล ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของสอดคล้องกับผลการศึกษาของพัทธ์ พสุตม์ สาธุนวัฒน์, วันทนา เนาว์วัน, สมเกียรติ แดงเจริญ, และเพ็ญ ภา หวังที่ขอบ (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวหมู่บ้านชุมชน (OTOP Village) หมู่บ้านหนองสรวง ตำบลกระแซง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการศึกษาพบว่า จุดอ่อน ได้แก่ ขาดประสบการณ์ในการบริหารจัดการท่องเที่ยว ด้านความรู้ ด้านการตลาดและช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้า การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของชุมชน ขาดความรู้ด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักศักยภาพสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวที่สำคัญคือ รูปแบบวิถีชีวิตริมน้ำและเกษตรกรรม ภูมิปัญญาของชุมชน มีการสานผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ เช่น สุ่ม ตะกร้า และเครื่องประดับจำลองทำเป็นของประดับ ของที่ระลึก มีอาหารและขนม พืชผักท้องถิ่นที่เป็นพื้นบ้าน เช่น ขนมหาลจากต้นตาลในชุมชน ข้าวเหนียวหน้ากุ้งแม่น้ำ ขนมนาบกระทะเล และผลการศึกษาของ รสสุคนธ์ ประดิษฐ์และรัตเกล้า เปรมประสิทธิ์ (2557)

ได้ทำการศึกษาเรื่อง ศักยภาพและโอกาสการพัฒนาการท่องเที่ยวของอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการศึกษา พบว่าผลการศึกษาคัดแข็งจุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคทางการท่องเที่ยว พบว่าเขาค้อมีจุดที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่ได้เปรียบ มีทัศนียภาพที่สวยงาม มีภูมิอากาศที่ หนาวเย็นจนได้สมญานามว่าเป็นดินแดนแห่งสวิตเซอร์แลนด์เมืองไทย และภาครัฐมีการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นให้สามารถบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว ได้ตามระเบียบที่กฎหมายกำหนด แต่มีข้อจำกัดในการพัฒนาคืองบประมาณในการพัฒนามีอยู่อย่างจำกัดในขณะที่ปริมาณงานที่ต้องการมาก ทำให้ไม่สามารถ ดำเนินการได้เพียงพอต่อความต้องการ นอกจากนี้พื้นที่ของอำเภอเขาค้อส่วนใหญ่ ยังขาดระบบการจัดการด้านขยะที่ดี และขาดพื้นที่ในการรองรับขยะซึ่งปัญหา เหล่านี้อาจส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ด้านการท่องเที่ยวตามมา

กลยุทธ์ที่ชุมชนตำบลกระแซง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ มีด้วยกัน 1) จัดตั้งฐานเรียนรู้และศูนย์เรียนรู้ภูมิปัญญาชุมชน 2) ส่งเสริมให้ผลิตภัณฑ์ชุมชนได้รับรองมาตรฐานจากหน่วยงานภาครัฐ 3) ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวชุมชนและประชาสัมพันธ์ของดีชุมชนกระแซง 4) จัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านการท่องเที่ยว 5) ฝึกอบรมความรู้ด้านการจัดการท่องเที่ยวในชุมชนและอบรมนักสื่อความหมายในชุมชน 6) สร้างเครือข่ายทั้งภาครัฐและภาคเอกชน 7) จัดทำแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน 8) การฝึกให้ชุมชนเขียนขอทุนสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆทั้งภาครัฐและเอกชน และ9) การคัดกรองนักท่องเที่ยวเพื่อป้องกันโรคระบาด Covid 2019 โดยผลการวิจัยทั้ง 9 กลยุทธ์นั้นเป็นการพัฒนาชุมชนในด้าน สังคมวัฒนธรรม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับผลการศึกษาของ เจนจิรา อักษรพิมพ์ (2560) ได้ทำการศึกษาพบว่า กลยุทธ์การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนในจังหวัดนครราชสีมาเพื่อความยั่งยืนในอนาคต จาก การศึกษา

ถึงความสามารถในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนในจังหวัดนครราชสีมา 5 ด้าน โดยผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาพิจารณาตามกรอบของรูปแบบการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เรียกว่า SEE Model ซึ่งเป็นรูปแบบที่เสนอว่าองค์ประกอบของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ที่มีประสิทธิภาพต้องคำนึงถึงปัจจัยหลัก 3 มิติ ได้แก่ (1) มิติด้านสังคม-วัฒนธรรม(Social-cultural) (2) มิติด้านเศรษฐกิจ(Economic)(3) มิติด้านสิ่งแวดล้อม(Environmental) เพื่อวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมและความสามารถในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ทำให้ทราบจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และ อุปสรรคของกลุ่มแล้วจับคู่กลยุทธ์จากการวิเคราะห์ จึงเสนอทางเลือกกลยุทธ์เพื่อสร้างความยั่งยืนให้กับกลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนในจังหวัดนครราชสีมา

5. ข้อเสนอแนะ

5.1 รัฐควรจัดงบประมาณให้กับชุมชนอย่างต่อเนื่องในการพัฒนา รวมทั้งควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องลงมาส่งเสริมให้ความรู้กับชุมชนจนสามารถดำเนินการบริหารจัดการชุมชนด้วยตนเอง

5.2 ชุมชนควรมีการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและควรขอมาตรฐานด้านการท่องเที่ยวเพื่อเป็นการยกระดับด้านการท่องเที่ยวให้กับชุมชน และเพื่อที่จะได้รับการสนับสนุนส่งเสริมจากหน่วยงานต่างๆทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชนในการประชาสัมพันธ์และหาลูกค้าที่ตรงกับชุมชนให้กับชุมชน

5.2 ควรจัดอบรมเรื่องความปลอดภัยโดยเปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ อาสาสมัครประจำถิ่น เพื่อตรวจสอบและดูแลแหล่งท่องเที่ยว

5.3 ในสถานะสถานการณ์ Covid ชุมชนควรนำผลิตภัณฑ์ชุมชนที่เกิดจากภูมิปัญญาออกมานำเสนอขายตามงานขายสินค้าต่างๆ ที่หน่วยงานราชการจัดให้ และจากที่บริษัทห้างร้านให้สิทธิพิเศษใน

การขายสินค้าเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์สินค้าชุมชน และอาจส่งผลให้ชุมชนเป็นที่รู้จักมากขึ้น

5.4 การศึกษาควรศึกษาในประเด็นเรื่อง การศึกษาศักยภาพการตลาดบริการของการท่องเที่ยว โดยชุมชนใน เพื่อหา แนวทาง หรือกลยุทธ์ด้านการตลาดในการช่วยสนับสนุนส่งเสริมการท่องเที่ยว

Wheelen, T. L. and Hunger, J. D. (2008).

Strategic Management and Business Policy (11th ed). New Jersey: Prentice-Hall.

6. เอกสารอ้างอิง

เจนจิรา อักษรพิมพ์. (2560, กันยายน – ธันวาคม).

กลยุทธ์การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนแบบ
ยั่งยืนในจังหวัดนครราชสีมา. **วารสารวิจัย
และพัฒนา วไลยอลงกรณ์ในพระบรม
ราชูปถัมภ์**. 12(3), 141-153.

พัทธ์พสุตม์ สาธุนวัฒน์ และคณะ (2562, มกราคม –

มิถุนายน). การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยว
หมู่บ้านชุมชน (OTOP Village) หมู่บ้าน
หนองสรวง ตำบลกระแซง อำเภอบางไทร
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. **วิทยาการจัดการ
ปริทัศน์**, 21(1), 25-32.

รสสุคนธ์ ประดิษฐ์ และรัตเกล้า เปรมประสิทธิ์. (2557,

กรกฎาคม – ธันวาคม). ศักยภาพและโอกาส
การพัฒนาการท่องเที่ยวของอำเภอเขาฉกรรจ์
จังหวัดเพชรบูรณ์. **วารสารสังคมศาสตร์**,
10(2), 127-149.

สุเทพ เกื้อสังข์ และคณะ. (2559). **เกณฑ์การ**

**พัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนของประเทศ
ไทย**. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.

เอกชัย บุญยาพิชฐาน. (2553). **คู่มือวิเคราะห์ SWOT**

อย่างมืออาชีพ. กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.

Pearce, J. A. and Robinson, R. B. (2009).

**Strategic Management :
Formulation, Implementation and
Control** (11th ed). New York:
McGraw – Hill.

